

ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА У СТВОРЕННІ ВЛАСНОЇ СПРАВИ

Чалов С. група 21 ПТ

Грицаєнко М.І., к.е.н., ст. викладач

Постановка проблеми. В сучасних умовах формування та подальшого розвитку ринкової економіки головною формою господарювання стає підприємництво – особливий вид діяльності, який характеризується певним стилем і типом господарської поведінки, свободою вибору управлінських рішень та інноваційним характером здійснення, а також чіткою орієнтацією на досягнення успіху.

Саме підприємництво є однією з основних складових ринкової системи господарювання. На нього покладена реалізація важливих соціально-економічних завдань, в тому числі насичення національного ринку різноманітними благами, розв'язання проблеми зайнятості населення та сприяння становленню середнього класу, розвиток конкуренції, формування господарської культури тощо.

Проблеми становлення та розвитку підприємницької діяльності в різні роки досліджували Бусигин А.В., Варналій З.С., Грицаєнко Г.І., Злупко С.М., Климко О., Ковалко А., Стефанишин О.В., Швайка Л.А. та багато інших науковців.

В той же час залишаються недопрацьованими практичні питання використання теоретичних засад основ підприємництва у створенні власної справи, що обумовлює актуальність та мету обраної теми дослідження.

Мета статті – розкрити використання теоретичних основ підприємництва у створенні власної справи.

Основні матеріали дослідження. Відповідно до головних засад основ підприємництва створенню власної справи передують глибокий аналіз ринку не тільки майбутніх товарів, але й основних ресурсів, які будуть потрібні новому підприємству.

Для створення нового фермерського господарства нами був проаналізований ринок сільськогосподарської техніки, яка буде йому потрібна для виконання агротехнологічних заходів.

За період 2013-2018 рр. наявність техніки в сільськогосподарських підприємствах явно недостатня (табл. 1).

На рис. 1 наведена динаміка наявності тракторів в сільськогосподарських підприємствах України.

Як свідчить аналіз, за 2000-2017 рр. загальна кількість тракторів у сільськогосподарських підприємствах України з 318,9 тис. шт. в 2000 р. скоротилася до 129,3 тис. шт. в 2017 р., або в 2,5 рази. За цей період щорічно ця кількість зменшувалась в середньому на 27,2 тис. шт.

Таблиця 1

**Динаміка наявності тракторів у сільськогосподарській
підприємствах України**

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018 у % до 2013
Трактори, тис. шт.	138	134,2	130,8	127,9	132,7	129,3	93,7
у розрахунку на 10000 га ріллі, шт.	42	41	40	39	41	40	95,2
Площа ріллі на 1 трактор, га	236	242	249	254	245	252	106,8

Як свідчить аналіз даних табл. 1, в 2018 р. порівняно з 2013 р. кількість тракторів скоротилася на 6,3% і становила 129,3 тис. одиниць, що складає 40 одиниць в розрахунку на 10 тис. га ріллі. При цьому площа ріллі в розрахунку на 1 трактор збільшилась на 6,8% і становила в 2018 р. 252 га. Для порівняння: в США цей показник дорівнює 28 га, у Франції – відповідно 14 га.

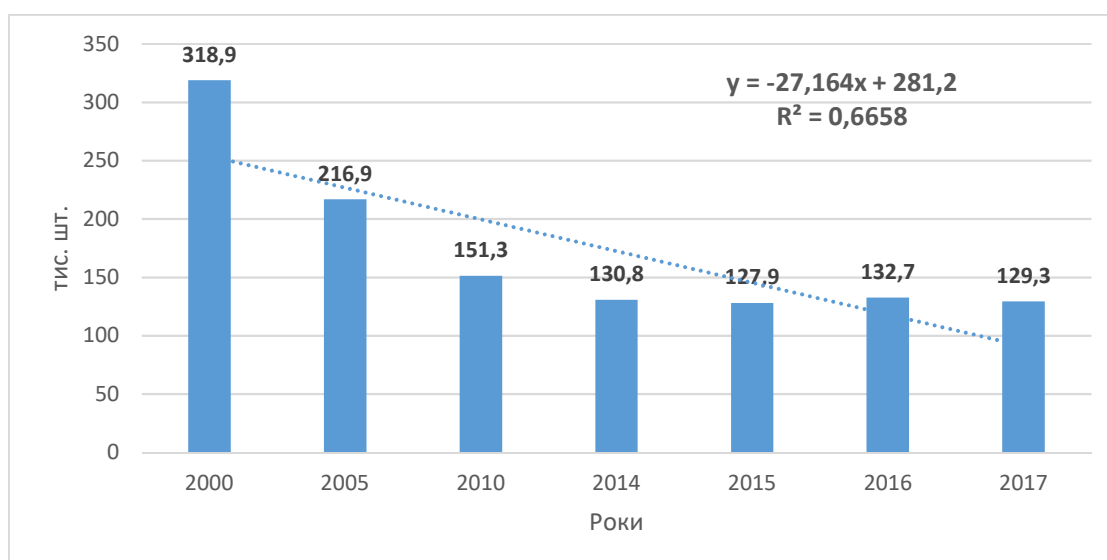

Рис. 1. – Динаміка наявності тракторів у сільськогосподарських підприємствах України, тис. шт.

Джерело: за даними Державної служби статистики України

В табл. 2 наведені дані про купівлю сільськогосподарськими підприємствами нової сільськогосподарської техніки.

Як свідчить аналіз даних табл. 2, в 2018 р. порівняно з 2013 р. сільськогосподарськими підприємствами було куплено на 11,4% більше тракторів (3105 шт.). При цьому можна відмітити значний ріст цін на сільськогосподарську техніку: в 3,7 рази на трактори (до 2,01 млн. грн. за 1 шт.). Витрати на купівлю нових тракторів за 2013-2018 рр. зросли в 4,1 рази і становили в 2018 р. у цілому за сільськогосподарськими підприємствами 6233,9 млн. грн.

Динаміка купівлі тракторів в Україні

Роки	Купівля нових тракторів сільськогосподарськими підприємствами			Імпорт тракторів		
	шт.	грн. за 1 шт.	всього, млн. грн.	тис. шт.	середня вартість 1 шт., дол. США	загальна вартість, млн. дол. США
2013	2788	542565,6	1512,7	158,1	3559,8	562,8
2014	1822	716533,4	1305,5	108,8	2515,6	273,7
2015	2095	1254125,2	2627,4	39,7	5775,8	229,3
2016	3777	1497137,7	5654,7	58,9	8789,5	517,7
2017	3688	2013186,8	7424,6	86,4	8023,1	693,2
2018	3105	2007700	6233,9	92,9	6885,9	639,7
2018 у % до 2013	111,4	370,0	412,1	58,8	193,4	113,7

Джерело: за даними Державної служби статистики України

Як свідчить аналіз, в 2018 р. порівняно з 2013 р. кількість імпортованих тракторів зменшилась на 41,2% і становила в 2018 р. 92,9 тис. одиниць. При цьому їхня загальна вартість навпаки, збільшилась на 13,7% і становила 639,7 млн. дол. США.

В 2018 р. порівняно з 2013 р. кількість куплених нових тракторів збільшилась на 317 шт., в тому числі з потужністю від 60 до 100 кВт – на 104 шт., з них Case – відповідно на 44 шт., з потужністю понад 100 кВт – на 303 шт., з них Case – відповідно зменшилась на 41 шт. і становила в 2018 р. 165 шт.

Купівля нових тракторів John Deere потужністю від 60 до 100 кВт з 40 шт. в 2013 р. збільшилась до 175 шт. в 2018 р., або на 135 шт. Купівля нових тракторів John Deere потужністю понад 100 кВт з 307 шт. в 2013 р. зросла до 397 шт. в 2018 р., або на 90 шт. В той же час середня ціна одного трактора збільшилась в 3,7 рази (до 2007,7 тис. грн. за 1 шт.), John Deere потужністю від 60 до 100 кВт – відповідно в 2,1 рази (до 1376,6 тис. грн. за 1 шт.), John Deere потужністю понад 100 кВт – відповідно в 3,2 рази (до 4510,8 тис. грн. за 1 шт.).

Нами запропоновано фермерському господарству, що створюється, придбати трактор John Deere 8400 T. Ціна становить 4056 тис. грн. Для покупки нового трактора буде використаний кредит на всю суму за умовами: строк кредитного договору становитиме 7 років, річна ставка відсотка 20,6%. Відповідно до плану погашення кредитного боргу щорічна виплата в рахунок основного боргу становитиме 579428,57 грн., за сім років розмір переоплати становитиме 3342144 грн., тобто купівля в цілому подорожчає на 82,4%.

За реалістичною оцінкою чиста теперішня вартість проекту дорівнює 6108298,285 грн., що свідчить про високу ефективність

проекту. При цьому дисконтований період окупності проекту дорівнює 2,67 роки. За песимістичним сценарієм чиста теперішня вартість проекту дорівнює 3349560,433 грн., що також свідчить про ефективність проекту. Але дисконтований період окупності в даному випадку вище і дорівнює 4,21 роки. За оптимістичною оцінкою чиста теперішня вартість проекту дорівнює 7445006,35 грн., дисконтований період окупності 2,26 роки, тобто проект ефективний. Індекс рентабельності для реалістичної оцінки 2,51, для песимістичної оцінки 1,82, для оптимістичної оцінки 2,84. Тобто, проект є ефективним за всіма сценаріями.

Результати та висновки. Таким чином, можна зробити висновок про те, що використання теоретичних основ підприємництва є запорукою успіху в започаткуванні власної справи.

Список літератури

1. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко І.М. Інвестиції в оптову торгівлю сільськогосподарською технікою та устаткуванням. *Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ: збірник тез доповідей IV Всеукр. наук.-практ. конф.*, м. Херсон, 25 березня 2020 р. Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2020. С. 273-276.
2. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко І.М. Розвиток аграрного технічного сервісу та ринку сільськогосподарської техніки України. *Підприємництво в аграрній сфері: глобальні виклики та ефективний менеджмент: Матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф.* м. Запоріжжя, 12-13 лютого 2020 р. Запоріжжя: ЗНУ, 2020. Ч.1. С. 105-108
3. Грицаєнко І.М., Грицаєнко Г.І. Оптова торгівля як складова аграрного технічного сервісу. *Технічне забезпечення інноваційних технологій в агропромисловому комплексі: матеріали I Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф.* м. Мелітополь, 01-24 квітня 2020 р. Мелітополь: ТДАТУ, 2020. С. 390-395.
4. Грицаєнко М.І. Довіра як передумова розвитку підприємницької діяльності. *Бізнес Інформ.* 2016. №12. 143-148.
5. Грицаєнко М.І. Місце витрат на маркетингові послуги у трансакційних витратах підприємства. *Маркетинг майбутнього: виклики та реалії* : матеріали I Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., м. Київ, 25 жовтня 2017 р. Київ, ДУТ. 2017. С. 61-63.
6. Грицаєнко М.І. Місце соціального капіталу в розвитку саморегулювання підприємницької діяльності. *Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ: збірник тез доповідей IV Всеукр. наук.-практ. конф.*, м. Херсон, 25 березня 2020 р. Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2020. С. 130-132.
7. Грицаєнко М.І. Саморегулювання підприємницької діяльності. *Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки: матеріали IV Всеукр.*

- наук.-практ. інтернет-конф., 01 лист. 2019 р. Полтава: РВВ ПДАА, 2019. С. 237-238.
8. Грицаєнко М.І. Соціальний капітал підприємницької діяльності. *Сучасні наукові дослідження на шляху до євроінтеграції: матеріали Міжнар. наук.-практ. форум, м. Мелітополь, 21-22 червня 2019 р. Мелітополь, ТДАТУ, 2019. С. 168-171.*
 9. Грицаєнко М.І. Соціальний капітал у механізмі саморегулювання підприємницької діяльності в сільському господарстві. *Економіка АПК: міжнародний науково-виробничий журнал, 2019. № 8. С. 70-78.*
 10. Грицаєнко М.І. Соціальний капітал у складі ресурсного потенціалу підприємницької діяльності. *Актуальні проблеми розвитку малого та середнього підприємництва: Матеріали регіон. наук.-практ. конф. м. Мелітополь, 12 грудня 2017 р. Мелітополь: ТДАТУ, 2017. С.43-47.*
 11. Грицаєнко М.І. Соціальний капітал у становленні підприємницької мережі аграрної сфери України. *Економіка АПК. 2017. №5. С. 58-64.*
 12. Грицаєнко М.І. Трансакційні витрати: сутність, класифікація та зв'язок з соціальним капіталом. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). 2017. №4. С. 249-255.*
 13. Шпикуляк О.Г., Грицаєнко М.І. Аграрне підприємництво: теоретичні формації і економічні практики у творенні соціального капіталу. *Розвиток сільськогосподарської кооперації та інтеграційні процеси в аграрному секторі економіки: монографія. К. : ННЦ «ІАЕ», 2019. С. 196-206.*
 14. Hrytsaienko H., Hrytsaienko I., Bondar A. and Zhuravel D. Mechanism of Investment of Technical Service in Agricultural Households. *Modern Development Paths of Agricultural Production. 2019. pp. 29-40.*
 15. Hrytsaienko M., Hrytsaenko H., Andreeva L. and Boltyanska L. The Role of Social Capital in Development of Agricultural Entrepreneurship. *Modern Development Paths of Agricultural Production. 2019. pp. 427-440.*
 16. Hrytsaienko M., Rogach Y. and Zorya M. Location of Social Capital in the Labor Protection of the Enterprise. *Modern Development Paths of Agricultural Production. 2019. pp. 41-52.*
 17. Zbarsky V.K., Trusova N.V., Sokil O.H., Pochernina N.V. and Hrytsaienko M.I. (2020). Social and Economic Determinants for the Development of Resource Potential of Small Forms of Agrarian Production in Ukraine. *Industrial Engineering & Management Systems. Vol 19, No 1, March 2020, pp.133-142.*